Από τη Νάρτα ως την Αθήνα η γη, το νερό και η ζωή δεν περιφράσσονται! – Ε.Κ.Χ. Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης

Τις τελευταίες εβδομάδες στην Αλβανία εξελίσσεται ένας από τους σημαντικότερους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς αγώνες των τελευταίων χρόνων στα Βαλκάνια. Αφορμή στάθηκε η διεθνής τουριστική επένδυση-μαμούθ στην περιοχή της Βιόσα-Νάρτα και στο νησί Σαζάν. Το σχέδιο συνδέεται με επιχειρηματικά σχήματα γύρω από τον Τζάρεντ Κούσνερ και την Ιβάνκα Τραμπ και παρουσιάζεται από την αλβανική κυβέρνηση ως «ανάπτυξη», «τουριστική αναβάθμιση» και «στρατηγική επένδυση». Για την κοινωνία που βγήκε στον δρόμο όμως πρόκειται για απόπειρα αρπαγής δημόσιας και προστατευόμενης γης, για οικολογική καταστροφή, για ιδιωτικοποίηση ακτών, για ακόμη ένα επεισόδιο όπου οι κρατικές πολιτικές-οι επιχειρηματικοί σχεδιασμοί- οι ξένοι επενδυτές-οι ντόπιες ελίτ κινούνται στην ίδια κατεύθυνση αδιαφορώντας για τις κοινωνικές ανάγκες.

Η περιοχή Βιόσα-Νάρτα είναι προστατευόμενο οικοσύστημα με λιμνοθάλασσες, αμμόλοφους, μεταναστευτικά πουλιά, φλαμίνγκο, θαλάσσιες χελώνες και μεσογειακές φώκιες. Σύμφωνα με οικολογικές αναφορές στην περιοχή καταγράφονται περίπου 3.000 φλαμίνγκο, πάνω από 200 είδη πουλιών, καθώς και 197 τετραγωνικά χιλιόμετρα προστατευόμενης φυσικής έκτασης.

Η υπόθεση δεν ξεκίνησε από το πουθενά. Το 2024 η αλβανική βουλή τροποποίησε το νομικό πλαίσιο για τις προστατευόμενες περιοχές ανοίγοντας τον δρόμο για τουριστικές αναπτύξεις μέσα σε ζώνες που μέχρι τότε θεωρούνταν απαγορευμένες για τέτοιου τύπου παρεμβάσεις. Σύμφωνα με αναλύσεις και περιβαλλοντικές οργανώσεις ο νόμος 21/2024 αποδυνάμωσε τις προστασίες και επέτρεψε να μπει η λογική του resort και της εξόρυξης εκεί

όπου πριν υπήρχε θεσμική προστασία της φύσης.

Στα τέλη Απριλίου και μέσα στον Μάιο του 2026 μηχανήματα και φράχτες εμφανίστηκαν στην περιοχή. Στις 23 Μαΐου ξεκίνησαν οι πρώτες αντιδράσεις κατοίκων και περιβαλλοντικών ακτιβιστών ενάντια στην περίφραξη της παραλίας Pishë-Poro στη Ζβέρνετς. Στις 30 Μαΐου η σύγκρουση οξύνθηκε όταν ιδιωτική ασφάλεια επιτέθηκε και ακινητοποίησε διαδηλωτή ενώ η κρατική αστυνομία ήταν παρούσα και δεν παρενέβη. Από εκείνη τη στιγμή γεννήθηκε αυτό που σήμερα ονομάζεται Flamingo Revolution, η «Επανάσταση των Φλαμίνγκο». Το φλαμίνγκο έγινε σύμβολο όχι επειδή το κίνημα περιορίζεται σε μια ρομαντική υπεράσπιση της άγριας ζωής αλλά επειδή συμπυκνώνει μια βαθύτερη αλήθεια, όταν το κράτος παραδίδει προστατευόμενα οικοσυστήματα σε επενδυτές δεν πουλά μόνο χώμα και νερό. Πουλά τη μνήμη, την κοινότητα, την πρόσβαση, το μέλλον, τη δυνατότητα των ανθρώπων να αποφασίζουν για τον τόπο τους.

Οι κινητοποιήσεις ξεπέρασαν το στενό περιβαλλοντικό πλαίσιο και απλώθηκαν γρήγορα στα Τίρανα και σε άλλες πόλεις, αλλά και στη διασπορά. Δεν πρόκειται μόνο για αντίθεση σε περιβαλλοντικό ζήτημα. Πρόκειται για απόρριψη ενός μοντέλου εξουσίας όπου οι κυβερνήσεις αλλάζουν νόμους, οι επιχειρηματίες κερδίζουν γη, οι άνθρωποι καλούνται να αποδεχθούν ως «πρόοδο» την ίδια τους την εκτόπιση. Η πολιτική ουσία του κινήματος είναι ότι δεν στρέφεται μόνο ενάντια στον Έντι Ράμα και την κυβέρνησή του. Στρέφεται συνολικά ενάντια σε ένα πολιτικό και οικονομικό καθεστώς τριών δεκαετιών: πελατειακό κράτος, διαφθορά, ολιγαρχική ανάπτυξη, ιδιωτικοποίηση δημόσιων αγαθών, καταστολή, μετανάστευση, λεηλασία της γης. Οι κινητοποιήσεις στοχεύουν τόσο την κυβέρνηση όσο και την κυρίαρχη αντιπολίτευση εκφράζοντας μια βαθιά κρίση πολιτικής εκπροσώπησης και αμφισβητώντας το κοινωνικοοικονομικό μοντέλο που διαμορφώθηκε στην Αλβανία μετά το 1991.

Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για εμάς. Δεν βλέπουμε τέτοιους αγώνες σαν σαν εξωτερική υπόθεση μιας γειτονικής χώρας. Τους

βλέπουμε ως κομμάτι ενός κοινού μετώπου ενάντια στην περίφραξη της ζωής. Από τις παραλίες της Αλβανίας μέχρι τα βουνά, τις πόλεις, τις πλατείες και τους ελεύθερους χώρους στην Ελλάδα, το ερώτημα είναι το ίδιο: θα αποφασίζουν οι κάτοικοι και οι κοινότητες για τους τόπους τους ή θα αποφασίζουν κυβερνήσεις, επενδυτικά funds και εργολάβοι;

Η πορεία της 20ής Ιουνίου 2026 στα Τίρανα ήταν σημείο καμπής. Χιλιάδες άνθρωποι μαζί με κομμάτια της αλβανικής διασποράς από πολλές χώρες κατέβηκαν στη λεωφόρο Dëshmorët e Kombit. Η διαδήλωση δεν ήταν απλώς μεγάλη αριθμητικά ήταν πολιτικά πυκνή. Το σύνθημα δεν ήταν μόνο «να σωθεί η Νάρτα». Ήταν <<Αρκετά>> με τη διαφθορά, την υποχρεωτική μετανάστευση, τα ψέματα περί ανάπτυξης. Αρκετά με μια χώρα που αντιμετωπίζεται σαν ιδιωτικό ακίνητο.

Σημαντικό είναι και το πώς οργανώνεται αυτό το κίνημα. Περιγράφετε μια κινητοποίηση χωρίς κεντρική ηγεσία με οριζόντια και συμμετοχική μορφή, με καθημερινές συνελεύσεις στους δρόμους και με συμμετοχή ανθρώπων από διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές αφετηρίες. Πολιτικές συλλογικότητες, περιβαλλοντικές ομάδες, φεμινιστικές συλλογικότητες, ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες, μετανάστες/ριες αλλά και ευρύτερα κοινωνικά κομμάτια που δεν χωρούν εύκολα σε κομματικές ταυτότητες. Αυτό δεν σημαίνει ότι το κίνημα είναι ενιαίο, καθαρό ή χωρίς αντιφάσεις. Κανένα μαζικό κοινωνικό ξέσπασμα δεν είναι. Σημαίνει όμως ότι μέσα του υπάρχει μια πραγματική κοινωνική δυνατότητα. Άνθρωποι που μέχρι χθες ήταν μόνοι, φοβισμένοι ή σιωπηλοί βρέθηκαν στον δρόμο και μίλησαν μεταξύ τους, οργάνωσαν παρεμβάσεις, πίεσαν διεθνώς, αμφισβήτησαν το αφήγημα των κυρίαρχων μέσων. Το κίνημα δημιούργησε τη δική του αντιπληροφόρηση με πλατφόρμες τεκμηρίωσης, κοινωνικά δίκτυα, ανεξάρτητα μέσα και διεθνή καμπάνια.

Η κυβέρνηση Ράμα προσπάθησε να παρουσιάσει τις κινητοποιήσεις ως «υβριδικό πόλεμο», ως εξωτερική υποκίνηση, ως αντι-επενδυτική πολιτική. Όμως οι διαδηλωτές στην Αλβανία δείχνουν ότι το ερώτημα δεν είναι ανάπτυξη ή στασιμότητα. Είναι

ανάπτυξη για ποιον, με ποια μέσα, πάνω σε ποια καταστροφή και με ποια κοινωνική συναίνεση;

Ο αγώνας δεν έμεινε μόνο στη Νάρτα. Μετά τη Ζβέρνετς φράχτες έπεσαν και σε άλλες περιοχές. Στο Rrjoll, στη Dardhë/Librazhd και στην Kakomë. Στην Kakomë κάτοικοι και αλληλέγγυοι γκρέμισαν τμήμα περίφραξης που περιόριζε την πρόσβαση στην ακτή για πάνω από δύο δεκαετίες. Αυτό που ξεκίνησε ως περιβαλλοντική αντίσταση στη Ζβέρνετς μετασχηματίστηκε σε ευρύτερο κύμα ενάντια στις περιφράξεις και στους περιορισμούς πρόσβασης σε δημόσιους χώρους.

Εδώ βρίσκεται ένας από τους πιο βαθιούς πυρήνες της υπόθεσης. Ο φράχτης δεν είναι απλώς σύρμα. Είναι σχέση εξουσίας. Ορίζει ποιος μπαίνει και ποιος αποκλείεται. Ποιος έχει δικαίωμα στη γη και ποιος θεωρείται ξένος. Ποιος έχει πρόσβαση στο νερό και ποιος πρέπει να πληρώσει για αυτό. Γι’ αυτό η πτώση ενός φράχτη γίνεται πολιτικό γεγονός. Γιατί δηλώνει ότι οι κοινότητες δεν αποδέχονται παθητικά την αφαίρεση των κοινών.

Για το ελληνικό κίνημα ο αγώνας αυτός είναι άμεσα αναγνωρίσιμος. Ζούμε και εδώ τη μετατροπή κάθε ελεύθερου χώρου σε επενδυτική ευκαιρία, κάθε πλατείας σε πεδίο ελέγχου, κάθε παραλίας σε προϊόν. Η καταστολή, η εκκένωση χώρων, η εμπορευματοποίηση της φύσης και η επίθεση στις κοινότητες είναι ο κοινός τρόπος με τον οποίο η εξουσία και τα επιχειρηματικά συμφέροντα οργανώνουν την κυριαρχία τους στην εποχή της «ανάπτυξης».

Στην Αθήνα στις 6 Ιουνίου 2026 Αλβανοί/ές μετανάστες/ριες και αλληλέγγυοι/ες συγκεντρώθηκαν στο Σύνταγμα. Τα συνθήματα που καταγράφηκαν ήταν καθαρά: «Ούτε γη, ούτε νερό», «Η φύση δεν ανήκει πουθενά», «όχι στο ξεπούλημα της γης». Η συγκέντρωση έγινε μετά από κάλεσμα της Πρωτοβουλίας Αλβανών Μεταναστών, με συμμετοχή μεταναστευτικών οργανώσεων, συλλογικοτήτων και ανθρώπων αλληλεγγύης από την Ελλάδα. Οι Αλβανοί και οι Αλβανίδες που ζουν στην Ελλάδα δεν στέκονται απέξω από την ιστορία, είναι κομμάτι της. Είναι άνθρωποι που κουβαλούν την

εμπειρία της μετανάστευσης, της εκμετάλλευσης, του ρατσισμού, της εργασιακής αορατότητας αλλά και της επιμονής να μη χαθεί ο δεσμός με τον τόπο τους.

Ο Ε.Κ.Χ. Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης στέκεται αλληλέγγυος σε αυτόν τον αγώνα γιατί αναγνωρίζουμε σε αυτόν κάτι δικό μας: την υπεράσπιση των κοινών απέναντι στην ιδιοκτησία, την αυτοοργάνωση απέναντι στην ανάθεση, την κοινωνική αντίσταση απέναντι στην κρατική βία, τη διεθνιστική αλληλεγγύη απέναντι στα σύνορα και τους εθνικούς διαχωρισμούς. Δεν μας ενδιαφέρει μια οικολογία αποκομμένη από την κοινωνία, δεν μιλάμε για τη φύση σαν να είναι μουσείο. Μιλάμε για μια οικολογία αντικαπιταλιστική, αντικρατική και κοινωνική. Μια οικολογία που δεν ζητά από το κράτος να γίνει καλύτερος διαχειριστής αλλά από τις κοινωνίες να πάρουν πίσω τη δύναμη να αποφασίζουν για τους τόπους τους.

Η Νάρτα δεν είναι μακριά, τα Τίρανα δεν είναι μακριά. Ότι συμβαίνει εκεί συνομιλεί με ότι συμβαίνει εδώ. Με κάθε γειτονιά που της παίρνουν τον δημόσιο χώρο. Με κάθε βουνό που το βλέπουν ως ενεργειακό οικόπεδο. Με κάθε ακτή που κλείνει πίσω από ξαπλώστρες, μπάρες και μπίζνες. Με κάθε ελεύθερο κοινωνικό χώρο που δέχεται πίεση επειδή ακριβώς αποδεικνύει ότι οι άνθρωποι μπορούν να οργανώνονται χωρίς αφεντικά, χωρίς κράτος, χωρίς χορηγούς και χωρίς μεσάζοντες.

Η «Επανάσταση των Φλαμίνγκο» μάς θυμίζει ότι τα κινήματα γεννιούνται συχνά από κάτι που η εξουσία θεωρεί μικρό: έναν φράχτη, ένα βίντεο βίας, ένα σύνθημα. Αλλά όταν πίσω από αυτό υπάρχει συσσωρευμένη κοινωνική οργή τότε το μικρό γίνεται ρήγμα. Και μέσα από το ρήγμα φαίνεται η δυνατότητα μιας άλλης ζωής.

Δεν έχουμε αυταπάτες. Τα κινήματα δεν νικούν επειδή έχουν δίκιο. Νικούν όταν οργανώνονται, όταν επιμένουν, όταν συνδέουν τα επιμέρους με το συνολικό, όταν αρνούνται την ανάθεση, όταν παράγουν δικά τους νοήματα. Αυτό είναι και το μάθημα από τη δική μας εμπειρία στον Βοτανικό: Η μόνη χαμένη μάχη είναι αυτή

που δεν δόθηκε ποτέ.

Στεκόμαστε με όσους και όσες φωνάζουν:

Η Νάρτα δεν είναι οικόπεδο. Αγώνες για γη και ελευθερία. Κανένας φράχτης ανάμεσα στις κοινωνίες και στους τόπους τους. Από τη Βιόσα-Νάρτα μέχρι την Αθήνα-Πετρούπολη, οι αγώνες για τα κοινά είναι αγώνες για ελευθερία.

Ε.Κ.Χ. Βοτανικός Κήπος Πετρούπολης

Download (PDF, 5.01MB)